

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi

LLO. 411.002.02.2022

Pan

Krzysztof Kuliński
Wójt Gminy Grabica
Urząd Gminy w Grabicy
Grabica 66
97-306 Grabica

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I/22/002 – Organizacja i funkcjonowanie obrony cywilnej w wybranych gminach województwa łódzkiego

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Gminy w Grabicy, Grabica 66, 97-306 Grabica
Kierownik jednostki kontrolowanej	Krzysztof Kuliński, Wójt Gminy Grabica, od dnia 25 października 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Zapewnienie przygotowania formacji obrony cywilnej oraz infrastruktury adekwatnego do aktualnych zagrożeń.
Okres objęty kontrolą	Badaniami kontrolnymi objęty został okres od 1 stycznia 2020 r. do dnia zakończenia czynności kontrolnych, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem, jeżeli zdarzenia mające wówczas miejsce miały wpływ na kontrolowany okres.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontroler	Doradca ekonomiczny Włodzimierz Zegadło, upoważnienie do kontroli nr LLO/165/2022 z 13.10.2022 r. (akta kontroli str.1)

II. Ocena ogólna kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W okresie objętym kontrolą, Wójt Gminy Grabica przygotował 16 osobową formację obrony cywilnej oraz infrastrukturę gminną adekwatnie do przewidywanych zagrożeń. Z uwagi na ograniczony potencjał sił i środków wydzielonych na rzecz formacji OC, wykorzystano do zabezpieczenia ludności na terenie Gminy miejscowe jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej.

W październiku 2012 r. dokonano analizy zagrożeń występujących w okresie pokoju i wojny, na podstawie której opracowano „Plan Obrony Cywilnej Gminy Grabica”². Struktura planu OC była zgodna z § 17 wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej województw, powiatów i gmin³ oraz z załącznikiem nr 1 do powołanych wytycznych. W treści planu OC ujęto zadania własne Urzędu Gminy w Grabicy oraz działania do wykonywane wspólnie z innymi instytucjami, co opisano na kartach realizacji zadań.

W okresie objętym kontrolą plan OC był aktualizowany w zakresie zmiany obsady sołeckich punktów alarmowych oraz wykazu sołtysów. Do planu nie wpisano zagrożeń związanych z wojną rosyjsko-ukraińską, natomiast uwzględniono je w Planie zarządzania kryzysowego gminy Grabica oraz w Planie operacyjnym gminy

¹ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

² Dalej: plan OC.

³ Dalej: wytyczne Szefa OCK do planów OC.

Grabica. Podobnie zagrożenia związane z pandemią zostały uwzględnione w Rocznym planie działania gminy w zakresie OC w 2022 r. Aktualne zagrożenia były na bieżąco omawiane na posiedzeniach Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin⁴, Szef OCG opracował wieloletni plan działania w zakresie OC na lata 2018-2021, także roczne plany działania w zakresie obrony cywilnej na lata 2020-2022⁵.

Zarówno wieloletni jak i roczne plany działania Gminy Grabica w zakresie OC zostały zatwierdzone przez Szefa OC Gminy Grabica i uzgodnione z Szefem OC Powiatu Piotrkowskiego. Planowane zadania skoncentrowano na doskonaleniu systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania oraz na przeglądzie awaryjnych ujęć wody oraz pozyskaniu zbiorników do jej dystrybucji w warunkach zagrożenia. W poszczególnych latach zaplanowano analogiczne zadania: sześć organizacyjnych, sześć planistycznych, trzy w zakresie wykrywania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania, dwa szkoleniowe. Plan wydatków na obronę cywilną obejmował utrzymanie magazynu OC, konserwację i dozór urządzeń i wyposażenia OC i zakup oprzyrządowania szkoleniowego. Realizację planów działania Gminy Grabica w zakresie OC monitorowano i uzgadniano na bieżąco.

Struktura Urzędu i zasoby kadrowe były adekwatne do realizacji zadań z zakresu OC, natomiast z powodów finansowych nie planowano kosztownych przedsięwzięć inwestycyjnych, wykorzystując do działania dostępny potencjał OSP.

Na terenie Gminy nie funkcjonowały budowle ochronne, w tym przeznaczone na stanowiska kierowania obroną cywilną.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

OBSZAR

Zapewnienie przygotowania formacji obrony cywilnej oraz infrastruktury adekwatnego do aktualnych zagrożeń.

Opis stanu faktycznego

1. Plan obrony cywilnej Gminy Grabica został opracowany zgodnie z zarządzeniem nr 74/2012 Szefa Obrony Cywilnej – Wójta Gminy Grabica z dnia 26 września 2012 r. w sprawie opracowania planu obrony cywilnej gminy, na podstawie art. 17 ust. 7 ustawy z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony RP⁶ i zatwierdzony przez Wójta Gminy Grabica w dniu 15 października 2012 r. Plan został przygotowany według zasad obowiązujących w 2012 r. i zawierał:

⁴ Dz. U. z 2002 r. Nr 96, poz. 850; dalej: rozporządzenie w sprawie OC.

⁵ Dalej: wytyczne do planów działania.

⁶ Tj. Dz. U. z 2004 r., nr 241 poz. 2416 ze zm.; dalej: ustawa o powszechnym obowiązku obrony RP.

- ocenę zagrożenia czasu pokoju oraz charakterystykę zagrożeń zewnętrznych bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny,
- charakterystykę zagrożeń i prawdopodobieństwo ich wystąpienia,
- zadania i obowiązki osób oraz podmiotów, którym powierzono realizację zadań obrony cywilnej,
- zestawienie zadań obrony cywilnej, realizowanych przez jednostki organizacyjne,
- koncepcję działania w okresie zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i wojny.

W treści planu OC opisano i uzgodniono zadania Urzędu Gminy w Grabicy oraz realizowane wspólnie z innymi instytucjami, np. z Gminnym Ośrodkiem Zdrowia, PSP/OSP. Zadanie zwalczania chorób zakaźnych zwierząt nie zostało potwierdzone stosownym podpisem w Planie przez Powiatowego Lekarza Weterynarii. Podobnie masowe pochówki zwłok nie zostały potwierdzone pisemnie przez zakład pogrzebowy. Odpowiedzialny za przygotowanie planu OC Inspektor ds. Bezpieczeństwa Ludności wyjaśnił, że Powiatowy Lekarz Wet. ustnie potwierdził, że do jego ustawowych obowiązków należy zwalczanie chorób zakaźnych zwierząt i nie widział potrzeby pisemnych uzgodnień. W zakresie koordynacji działań poszczególnych instytucji kilkakrotnie wykonywano planowe ćwiczenia na terenie gminy i powiatu, które dotyczyły m.in. chorób zakaźnych zwierząt. Brak uzgodnień z zakładem pogrzebowym wynikał z tego, że na terenie gminy nie było takiego zakładu, a najbliższe zakłady na terenie Piotrkowa Trybunalskiego deklarowały pomoc w masowym grzebaniu zwłok, jednak bez podpisywania pisemnych uzgodnień.

Struktura planu OC była zgodna z § 17 wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Kraju z dnia 27 grudnia 2011 r. w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej województw, powiatów i gmin⁷ oraz z załącznikiem nr 1 do powołanych wytycznych.

(akta kontroli str. 41-76, 153,155)

Na podstawie art. 138 ust. 3 ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej oraz Zarządzenia nr 6/2014 Starosty Powiatu Piotrkowskiego z dnia 13 stycznia 2014 r. w sprawie organizacji powiatowego systemu wczesnego ostrzegania o zagrożeniach oraz powiatowego systemu wykrywania i alarmowania Wójt Gminy Grabica powołał Zarządzeniem nr 8/2014 z dnia 30 stycznia 2014 r. formację OC - drużynę wykrywania i alarmowania. W skład drużyny wchodziły cztery sekcje: obserwacji i analiz, łączności i alarmowania, rozpoznawania i dyżurów. Ich zadaniem było zapewnienie wczesnego rozpoznania zdarzeń, prowadzenie obserwacji uderzeń środkami rażenia oraz alarmowanie. Formacji tej nie wyznaczono etatowego wyposażenia i wyszkolenia, wykorzystując do tego celu potencjał działających w gminie Grabica 19 jednostek OSP, skupiających 540 strażaków posiadających przeszkolenie do niesienia pomocy ludności. Z grona strażaków OSP Szef OCG powołał 16 osobowy skład drużyny wykrywania i alarmowania. Osoby te otrzymały stosowne przydziały mobilizacyjne do formacji OC, uzgodnione z Szefem WKU. W opinii Wójta tworzenie dodatkowych struktur w gminie

⁷ Dalej: wytyczne Szefa OCK do planów OC.

byłoby niecelowe, bowiem strażacy ochotnicy byli dobrze przygotowani pod względem wyposażenia i wyszkolenia do wykonywania zadań pożarniczych i ratunkowych, również z zakresu obrony cywilnej. Nie bez znaczenia były tu umiejętności w zakresie pracy na wysokości i ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków.

(akta kontroli str. 109-110,128)

Zarządzeniem nr 32/2019 z dnia 2 kwietnia 2019 r. Wójt Gminy Grabica ustalił regulamin Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego oraz Plan zarządzania kryzysowego gminy Grabica, zatwierdzony następnie przez Starostę Powiatu Piotrkowskiego w dniu 6 sierpnia 2019 r. Plan zawiera: charakterystykę zagrożeń i ocenę ryzyka ich wystąpienia w odniesieniu do infrastruktury krytycznej, zestawienie sił i środków planowanych do wykorzystania w sytuacjach kryzysowych, zespół przedsięwzięć na wypadek sytuacji kryzysowych (w tym monitorowanie zagrożeń, tryb uruchamiania sił i środków, procedury reagowania kryzysowego, zasady współdziałania), a także załączniki funkcjonalne określające procedury realizacji zadań, organizację łączności, monitorowania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania, organizację ewakuacji, ratownictwa, opieki medycznej, pomocy społecznej i psychologicznej, organizację ochrony przed zagrożeniami, zasady oceniania i dokumentowania szkód, procedury zgłaszania potrzeb uruchamiania rezerw państwowych.

W listopadzie 2020 r. Wójt Gminy Grabica podpisał Plan operacyjny funkcjonowania Gminy Grabica w warunkach zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny „NGM 101104”, zatwierdzony następnie przez Wojewodę Łódzkiego w dniu 1 marca 2021 r. Plan stanowi zastrzeżony załącznik do dokumentu ZK- I.6511.II.2020 z dnia 31.08.2021 r. Plan został opracowany z uwzględnieniem uwarunkowań krajowych i wojewódzkich.

(akta kontroli str. 37)

2. Jako podstawę opracowania planu obrony cywilnej gminy Grabica, poza art. 17 ust. 7 ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP, wskazano art. 4 ust. 1 pkt 15, 16 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym⁸, § 3 pkt 2 i 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25 czerwca 2002 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Szefa Obrony Cywilnej Kraju, szefów obrony cywilnej województw, powiatów i gmin⁹, § 9 wytycznych Szefa Obrony Cywilnej Województwa Łódzkiego z dnia 13 stycznia 2012 r. oraz wytycznych Starosty Powiatu Piotrkowskiego – Szefa OC powiatu w sprawie zasad opracowania planu obrony cywilnej gmin.

Plan został uzgodniony w 2012 r. ze Starostą Piotrkowskim, Szefem OC powiatu, co potwierdza stosowny podpis. Do treści planu wprowadzono w 2015 i 2021 r. dwie zmiany (aktualizacje), w zakresie zmiany obsady soleckich punktów alarmowych oraz trzy aktualizacje w dokumentach powiązanych z planem OC, tj. w planie ewakuacji III stopnia (2015 r. pod względem osób funkcyjnych) oraz planie ochrony zabytków na

⁸ Tj. Dz. U z 2022 r. poz. 1526

⁹ Dz. U. Nr 96, poz. 850.

wypadek konfliktu zbrojnego (w 2011 i 2016 r. w zakresie instytucji do powiadamiania). Uaktualniano także wykaz sołtysów.

Wójt Gminy Grabica wyjaśnił, że aktualne zagrożenia były omawiane na bieżąco podczas posiedzenia Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego. W Planie OC gminy nie wpisano zagrożeń związanych z wojną rosyjsko-ukraińską, natomiast uwzględniono je w Planie zarządzania kryzysowego i Planie operacyjnym Gminy Grabica. Zagrożenia związane z pandemią znalazły odzwierciedlenie w Rocznym planie działania gminy w zakresie OC w 2022 r.

(akta kontroli str. 41-76, 109-110, 135,136)

3. Wytyczne Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej i Szefa Obrony Cywilnej Kraju do działania w dziedzinie obrony cywilnej w latach 2020-2022 były realizowane w zakresie przeciwdziałania skutkom pandemii COVID-19 poprzez dostarczenie ludności z Gminy Grabica masek oraz płynów dezynfekujących.

W zakresie działalności ratowniczo-gaśniczej dokonywano zakupu dodatkowego sprzętu dla Ochotniczych Straży Pożarnych, w tym należących do struktur Krajowego Systemu Ratowniczo – Gaśniczego. Ponadto dokonano przeglądu magazynu sprzętu na rzecz obrony cywilnej i zarządzania kryzysowego i zakupiono z budżetu gminy łóżka polowe. W wyniku przeglądu systemu alarmowego wymieniono syrenę alarmową w jednej z remiz OSP.

W gminie Grabica nie prowadzono samodzielnych analiz i ocen wykorzystania formacji obrony cywilnej do działań w czasie pokoju i wojny, za wyjątkiem corocznej oceny stanu obrony cywilnej, dokonywanej na formularzu udostępnionym przez Starostwo Powiatowe.

(akta kontroli str. 39-76, 109-110)

Pracownik UG, zajmujący się organizacją obrony cywilnej uzyskał specjalistyczne przeszkolenie w czasie studiów na Wojskowej Akademii Technicznej oraz w trakcie służby wojskowej, natomiast szkolenia dla pozostałych osób funkcyjnych realizowano podczas posiedzeń gminnego zespołu zarządzania kryzysowego. W szkołach szkolenie teoretyczne i praktyczne obejmowało ewakuację całego stanu osobowego.

(akta kontroli str. 37, 102-107)

Na terenie Gminy Grabica w latach 2021 -2022 największą uwagę poświęcano przeciwdziałaniu skutkom pandemii COVID-19. Zgodnie z Zrządzeniem nr 88/2020 Wójta Gminy Grabica z dnia 2 października 2020 roku w sprawie procedur postępowania w związku z wystąpieniem stanu epidemii i rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 wywołującego COVID-19 wprowadzono procedury postępowania i zapoznano wszystkich pracowników.

Działalność informacyjną prowadzono na stronie internetowej Gminy Grabica oraz poprzez wysyłanie aktualnych komunikatów w formie SMS-ów do mieszkańców.

Przekazywane informacje i komunikaty nie były archiwizowane.

Szef OCG wyposażył gminę w wydrukowane w formacie A1 kolorowe obwieszczenia, propagujące zasady zachowania się ludności w sytuacjach nadzwyczajnych zagrożeń oraz objaśniające sygnały alarmowe i komunikaty ostrzegawcze. W latach 2020- 2022 na terenie Gminy Grabica ćwiczenia z użyciem syren odbywały się zawsze 1 sierpnia.

System obejmował 100% mieszkańców. O przeprowadzeniu treningu sprawdzającego działanie systemu ostrzegania i alarmowania informowano Dyrektora Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego ŁUW.

Urząd Gminy Grabica przeprowadził w kontrolowanym okresie remont i modernizację urządzeń radiotelefonii alarmowej. Sieć radiofoniczna Morad była w czasie kontroli testowana i wykryto problemy techniczne z uruchomieniem, wobec czego zlecono naprawę.

(akta kontroli str. 135-136)

W wyniku oględzin magazynu sprzętu i wyposażenia sprzętu zarządzania kryzysowego i obrony cywilnej ustalono, że stan sprzętu był zgodny z wykazem sporządzonym na podstawie księgi inwentarzowej i obejmował rentgenometr (1), nosze sanitarne aluminiowe (1), indywidualny zestaw samochodowy bez kanistra (1), radiotelefon (1), plandeki (8), namiot altanę (3), śpiwory (13), łóżka składane (6). W latach 2020-2022 stan wyposażenia nie ulegał zmianom.

W pomieszczeniu magazynowym, zlokalizowanym na poddaszu budynku UG Grabica znajdowały się ponadto materace polowe i nosze drewniane, przechowywane na potrzeby zakwaterowania uchodźców wojennych z Ukrainy. Stan wyposażenia magazynu OC był w 2014 r., zgodnie z zarządzeniem nr 181/2013 Szefa OC Województwa Łódzkiego, zweryfikowany w celu likwidacji zbędnych składników majątkowych w porozumieniu z wojewódzką komisją likwidacyjną. Likwidacji poddano wszystkie uznane za zbędne składniki wyposażenia, za wyjątkiem jednego zestawu samochodowego, ze względu na brak zgody komisji wojewódzkiej w 2014 r.

(akta kontroli str. 5-36)

4. Wieloletni plan działania Gminy Grabica w zakresie OC na lata 2018 - 2021 r. został opracowany w dniu 27 lutego 2018 r. i zatwierdzony przez Szefa OC Gminy Grabica oraz uzgodniony z Szefem OC Powiatu Piotrkowskiego¹⁰. Plan zawierał wykaz aktów prawnych normujących działanie OC na terenie gminy, wykaz planów dotyczących OC, opis stanu OC na terenie gminy, główne zadania do wykonania (zakupy sprzętu, szkolenia, aktualizację bazy danych), plan szkoleń oraz plan wydatków.

(akta kontroli str. 158-165)

Roczny plan działania Gminy Grabica w zakresie OC na 2020 r. został zatwierdzony przez Szefa OC Gminy Grabica i uzgodniony z Szefem OC Powiatu Piotrkowskiego¹¹.

Plan stanowił uszczegółowienie planu wieloletniego. Planowane zadań miało koncentrować się na doskonaleniu systemu wykrywania i alarmowania oraz systemu wczesnego ostrzegania oraz na przeglądzie awaryjnych ujęć wody oraz pozyskaniu zbiorników do jej dystrybucji w warunkach zagrożenia.

Zaplanowano ogółem 17 przedsięwzięć, w tym sześć organizacyjnych, sześć planistycznych, trzy w zakresie wykrywania zagrożeń, ostrzegania i alarmowania,

¹⁰ Daty zatwierdzenia i uzgodnienia nie zostały oznaczone.

¹¹ Daty zatwierdzenia i uzgodnienia nie zostały oznaczone.

dwa szkoleniowe. Plan wydatków na obronę cywilną obejmował utrzymanie magazynu OC, konserwację i dozór urządzeń i wyposażenia OC i zakup oprzyrządowania szkoleniowego. Wydatki miał realizować Szef OC Gminy, bez wskazania budżetu i źródła finansowania.

(akta kontroli str. 77-96)

Podobnie opracowano i uzgodniono plany na roczne na lata 2021 i 2022, w których przewidziano analogiczne zadania. Ich realizację powierzono Wójtowi Gminy Grabica oraz Inspektorowi ds. Bezpieczeństwa Ludności. W zakresie wykrywania zagrożeń i alarmowania włączono do działań Zespół Zarządzania Kryzysowego, a w zakresie organizacji odpraw i szkoleń przewidziano udział Starosty Piotrkowskiego.

Roczne plany działania opracowano na podstawie ustawy o powszechnym obowiązku obrony RP oraz wytycznych Szefa OC Kraju z 2011 i 2016 r. oraz z uwzględnieniem Planu OC powiatu piotrkowskiego. Plan na rok 2022 odwoływał się także do wytycznych Komendanta Głównego PSP i Szefa OCK z dnia 28 grudnia 2020 r.

W planach rocznych nie wyznaczano zadań dla szefów obrony cywilnej w innych instytucjach i jednostkach organizacyjnych oraz dla przedsiębiorców, koncentrując się na zadaniach gminy. Wójt Gminy wyjaśnił, że realizację rocznych planów działania Gminy Grabica w zakresie OC monitorowano i uzgadniano na bieżąco.

(akta kontroli str. 99-101, 135-136)

5. Na terenie gminy Grabica nie występowały budowle ochronne, co wykazano w sprawozdaniu Ocena stanu przygotowań w zakresie ochrony ludności i obrony cywilnej w gminie Grabica¹² na 31 grudnia 2021 r. Nie prowadzono w związku z tym ewidencji takich budowli.

(akta kontroli str.111-116)

Wspólnie z KM PSP w Piotrkowie Trybunalskim dokonano w październiku 2022 r. rozpoznania obiektów, mogących służyć jako doraźne miejsce ukrycia, w wyniku czego wytypowano na terenie Gminy Grabica cztery takie miejsca (budynki szkolne i siedziba UG).

(akta kontroli str. 20)

Ryzyka zagrażające realizacji zadań Szefa OCG były ujęte wśród 67 ryzyk rozpoznanych na terenie Gminy Grabica, których badanie zlecano sukcesywnie firmie audytowej. W latach 2020-2022 zadanie audytowe w zakresie OC nie było realizowane przez audytora zewnętrznego w ramach kontroli zarządczej.

(akta kontroli str.157)

Wójt Gminy Grabica wyjaśnił, że ocena stanu obrony cywilnej była dokonywana na podstawie wytycznych przesłanych przez Starostwo Powiatowe. Analizy zagrożeń i oceny ryzyka w zakresie obrony cywilnej dokonywano na bieżąco, w tym na posiedzeniach Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

(akta kontroli str. 109-110)

¹² Zał. do wytycznych Szefa OCK z dnia 30.08.2016 r.

6. W latach 2020-2022 obrona cywilna w Gminie Grabica nie była kontrolowana przez organy zewnętrzne, tj. szefów OCW i OCP.

Gmina Grabica na bieżąco realizowała polecenia i wytyczne szefów OCP i OCW, które dotyczyły głównie przekazywania żądanych informacji, sporządzania rocznych ocen stanu przygotowań OC i udziału w ćwiczeniach systemu alarmowania. Uzgadniano również: roczne plany działania, Plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, Plan ewakuacji/przyjęcia ludności, zwierząt i mienia III stopnia.

(akta kontroli str. 6, 97-101)

7. W ocenie NIK struktura urzędu i zasoby kadrowe były adekwatne do zadań z zakresu OC.

Struktura Urzędu Gminy Grabica w czasie pokoju w razie wewnętrznego lub zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa, w tym w razie wystąpienia działań terrorystycznych lub innych szczególnych zdarzeń, a także w czasie wojny została określona w Zarządzeniu nr 10 /2015 Wójta Gminy Grabica z dnia 17 lutego 2015 w sprawie zasad organizacji i funkcjonowania Głównych stanowisk Kierowania.

W Zarządzeniu nr 70/2017 wójta Gminy Grabica z dnia 6 września 2017 roku w sprawie organizacji i funkcjonowania Stałego Dyżuru Wójta Gminy Grabica na potrzeby podwyższonej gotowości obronnej państwa oraz uruchamiania zadań obronnych wynikających z wyższych stanów gotowości obronnej państwa, określono obsadę stałego dyżuru oraz zasady postępowania, wyznaczone w instrukcji stałego dyżuru . W Zarządzeniu nr 32/2019 Wójta Gminy Grabica z dnia 2 kwietnia 2019 roku w sprawie powołania, organizacji oraz trybu pracy Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego określono skład tego zespołu oraz regulamin gminnego zespołu zarządzania kryzysowego w Grabicy .

(akta kontroli str. 135-151)

W realizację zadań związanych z ochroną ludności w sytuacjach wystąpienia zagrożeń czasu pokoju i wojny zaangażowany był pośrednio cały Urząd Gminy Grabica, podległy Wójtowi, jako Szefowi OC Gminy oraz kierownikowi Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego.

Sprawy organizacyjne w zakresie OC prowadził Inspektor ds. Bezpieczeństwa Ludności i Ochrony Informacji, zatrudniony w wymiarze 3/5 etatu. Wyodrębnione stanowisko pracy ds. Bezpieczeństwa Ludności i Ochrony Informacji podlegało bezpośrednio Wójtowi¹³. Do podstawowych zadań na tym stanowisku należało: opracowanie i aktualizacja gminnych programów bezpieczeństwa, organizowanie pracy i działań Gminnego Zespołu Zarządzania Kryzysowego, prowadzenie zadań przewidzianych przepisami o stanach nadzwyczajnych oraz w okresie zagrożenia bezpieczeństwa państwa, nadzór nad utrzymaniem sprawności systemu powszechnego ostrzegania i alarmowania ludności, realizacja zadań gminy z zakresu ochrony przeciwpożarowej i prowadzenie spraw z zakresu kwalifikacji wojskowej i ochrony systemów i sieci teleinformatycznej.

(akta kontroli str. 122-126)

¹³ Par. 18 pkt. 8 Regulaminu organizacyjnego UG.

W badanym okresie wydatki na potrzeby obrony cywilnej w gminie nie były odrębnie planowane i ewidencjonowane. Na ten cel nie otrzymywano również dotacji spoza budżetu gminy. W tej sytuacji nie podejmowano kosztownych przedsięwzięć na rzecz wyposażenia i infrastruktury OC. Pilne wydatki finansowano ze środków gminy w ramach realizacji zadań tego organu samorządowego związanych z zarządzaniem kryzysowym i Ochotniczą Strażą Pożarną. Gmina ponosiła np. koszty utrzymania systemu powiadamiania alarmowego, wydając 8 tys. zł na wymianę syreny alarmowej w OSP Lutosławice Rządowe oraz dotując ryczałtowo koszty energii elektrycznej placówek OSP. Na energię wydatkowano 12,9 tys. zł w 2020 r., 18,8 tys. zł w 2021 r. i 16,1 tys. zł w 2022 r. (do czasu kontroli NIK).

W związku z wojną ukraińsko-rosyjską zakupiono w 2022 r. 11 łóżek polowych za kwotę 3,3 tys. zł.

(akta kontroli str. 117-121)

8. Szef OCG wskazał na występujący w badanym okresie problem braku szczegółowych regulacji w zakresie:

- wyposażenia struktur organizacyjnych obrony cywilnej np. drużyny wykrywania i alarmowania,
- rodzaju struktur organizacyjnych na szczeblu gminy z uwzględnieniem liczby mieszkańców oraz zagrożeń,
- szkolenia,
- źródeł finansowania kosztów wyposażenia.

Po wejściu w życie ustawy z dnia 11 marca 2022 r. o obronie Ojczyzny i likwidacji ustawowej podstawy działania obrony cywilnej, zadania w zakresie bezpieczeństwa ludności i likwidacji zagrożeń występujących w gminie były nadal powierzone jednostkom OSP. Zadania na czas wojny, określone w planie operacyjnym gminy, przyjętym w 2020 r. pozostały aktualne. W opinii Wójta brak podstaw ustawowych utrudniał dalsze działania obrony cywilnej w gminie Grabica.

(akta kontroli str. 37,77-96, 109-110)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

IV. Uwagi i wnioski

Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag ani wniosków.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się

do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Łódź, dnia 7° grudnia 2022 r.

Kontroler
Włodzimierz Zegadło
Doradca ekonomiczny

podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Łodzi
p.o. Dyrektor
Piotr Walczak

podpis

